

Bendrinės kalbos formavimasis ir dabartinė lietuvių kalbos padėtis

Bendrinei lietuvių kalbai susiformuoti reikėjo kalbos normintojų, t. y. vienodintojų. Perskaitykite išvardytus lietuvių kultūros faktus ir pažymėkite tą, kuris nesusijęs su kalbos norminimu.

- ☐ XVIII a. pasirodo norminamieji lietuvių–vokiečių ir vokiečių–lietuvių žodynai (jų autoriai J. Brodovskis, P. Ruigys, K. G. Milkus ir kt.).
- ☐ Danielius Kleinas (XVII a.) parašė pirmąją lietuvių kalbos gramatiką.
- ☐ Pirmoji norminamoji lietuvių kalbos gramatika, parengta nežinomo autoriaus, išleista 1737 m.
- ☐ K. Donelaitis, poemos „Metai“ autorius (XVIII a.), yra grožinės lietuvių literatūros pradininkas.

Prie bendrinės lietuvių kalbos formavimo prisidėjo ne vienas kalbos normintojas, t. y. vienodintojas. Perskaitykite išvardytus lietuvių kultūros faktus ir pažymėkite tą, kuris nesusijęs su kalbos norminimu.

- ☐ Laikraščiai „Aušra“ (1883–1886) ir „Varpas“ (1889–1906) spausdino nemažai straipsnių lietuvių kalbos norminimo klausimais.
- ☐ Vokiečių kalbininkas Augustas Šleicheris (XIX a.) parašė pirmąją mokslinę lietuvių kalbos gramatiką.
- ☐ Mažosios Lietuvos kalbininkas Frydrichas Kuršaitis (XIX a.) nustatė keturias kirčiuotes, aptarė lietuvių k. priegaides ir kt.
- ☐ Po 1864 m. sukilimo uždrausta spauda lietuvių kalba.
- ☐ Matematikas, poetas ir kalbininkas Antanas Baranauskas (XIX a.) bei kalbininkas Kazimieras Jaunius (XIX a.) siūlė bendrinę kalbą derinti prie tarmių, sukūrė nemažai kalbotyros terminų.

Bendrinės kalbos norminimas vėl suaktyvėjo nuo XX a. 7 dešimtmečio. Atsirado įvairių norminamųjų darbų. Kuris iš išvardytų darbų nėra norminamasis?

- ☐ „Dabartinės lietuvių kalbos žodynas“
- ☐ „Kalbos praktikos patarimai“
- ☐ „Lietuvių kalbos gramatika“
- ☐ „Dabartinės lietuvių kalbos gramatika“
- ☐ „Lietuvių tarmių kilmė“

Bendrinės kalbos kūrimas ir puoselėjimas yra nesibaigiantis, nenutrūkstamas procesas. Šiuo metu bendrinės kalbos taisyklingumo ir norminimo reikalais rūpinasi daug institucijų. Pažymėkite, kuri institucija į sąrašą pateko per klaidą.

- ☐ Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras
- ☐ Valstybinė lietuvių kalbos komisija
- ☐ Lietuvių kalbos institutas
- ☐ Valstybinė kalbos inspekcija

Sujunkite sakinių fragmentus į logiškus teiginius, bylojančius apie lietuvių kalbos norminimo darbus XX a. pirmoje pusėje.

Kurdamas ir normindamas bendrinę kalbą Jonas Jablonskis, dabartinės bendrinės lietuvių kalbos tėvas, rėmėsi tautosaka,	Jablonskio idėjas palaikė	1918 metais susikūrus Lietuvos Respublikai	Tarpukario laikotarpiu

ir kalbos norminimo darbą plėtojo Kazimieras Būga (1879–1924).	lietuvių kalba pirmą kartą tapo valstybine, o 1922-aisiais jos statusas įtvirtintas Konstitucijoje.	gyvą šnekamąją kalbą, rašytojų raštais, žodynais. Jo nuopelnas, kad bendrinės kalbos pagrindu tapo Rytų Prūsijos rašomosios kalbos atmaina ir vakarų aukštaičių kauniškių tarmė.	prie bendrinės kalbos norminimo prisidėjo Pranas Skardžius, Petras Jonikas, Antanas Salys, Juozas Balčikonis ir kiti kalbininkai.
--	---	--	---

